

Väljaandja:	Riigikogu
Akti liik:	seadus
Teksti liik:	terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	08.04.2022
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	Hetkel kehtiv
Avaldamismärge:	RT I, 29.03.2022, 4

Kindlustustegevuse seadus¹

Vastu võetud 10.06.2015

[RT I, 07.07.2015, 1](#)

jõustumine 01.01.2016, § 123 lõiked 11 ja 12 jõust. 01.01.2019

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
10.06.2015	RT I, 07.07.2015, 1	01.01.2016, osaliselt 01.01.2020
14.12.2016	RT I, 31.12.2016, 3	10.01.2017
08.02.2017	RT I, 22.02.2017, 1	01.01.2018
05.04.2017	RT I, 20.04.2017, 1	15.01.2018
07.06.2017	RT I, 26.06.2017, 1	06.07.2017
14.06.2017	RT I, 30.06.2017, 1	01.07.2017
26.10.2017	RT I, 17.11.2017, 3	23.02.2018, osaliselt 27.11.2017 ja 03.01.2018. Jõustumisaeg 23.02.2018 muudetud - jõustub Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2016/97, mis käsitleb kindlustustoodete turustamist (uuesti sõnastatud) (ELT L 26, 02.02.2016, lk 19–59), rakendamiskuupäeval [RT I, 30.12.2017, 3] – Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiv (EL) 2018/411, 14. märts 2018, millega muudetakse direktiivi (EL) 2016/97 seoses liikmesriikide ülevõtmismeetmete kohaldamise kuupäevaga (ELT L 76, 19.03.2018, lk 28–29) – 01.10.2018
13.12.2017	RT I, 30.12.2017, 3	03.01.2018
12.12.2018	RT I, 28.12.2018, 1	13.01.2019
19.12.2018	RT I, 10.01.2019, 1	20.01.2019
30.01.2019	RT I, 20.02.2019, 2	02.03.2019
20.02.2019	RT I, 13.03.2019, 2	15.03.2019
13.11.2019	RT I, 04.12.2019, 1	14.12.2019
06.04.2021	RT I, 14.04.2021, 1	24.04.2021, osaliselt 30.06.2021
24.11.2021	RT I, 07.12.2021, 3	17.12.2021
16.03.2022	RT I, 29.03.2022, 3	30.03.2022, osaliselt 08.04.2022

1. peatükk Üldsätted

§ 1. Seaduse reguleerimis- ja kohaldamisala

(1) Käesoleva seadusega reguleeritakse kindlustustegevust ja kindlustuse turustamist ning nende järelevalvet.
[[RT I, 17.11.2017, 3](#)- jõust. 01.10.2018]

(2) Käesolevas seaduses ettenähtud Finantsinspektsiooni haldusmenetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seaduse sätteid, arvestades käesoleva seaduse ja Finantsinspektsiooni seaduse erisusi.

(3) Käesolevat seadust ei kohaldata sundkindlustusele võlaõigusseaduse § 422¹ tähenduses, kui sundkindlustust kehtestavas seaduses ei ole sätestatud teisiti.

(4) Käesolevat seadust ei kohaldata Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/138/EÜ kindlustus- ja edasikindlustustegevuse alustamise ja jätkamise kohta (Solventsus II) (EÜT L 335, 17.12.2009, lk 1–155) artiklites 5 ja 9 määratletud tegevusvaldkondades.

[RT I, 20.02.2019, 2- jõust. 02.03.2019]

§ 2. Kindlustustegevus ja kindlustusandja

(1) Kindlustustegevus on kindlustuslepingu alusel kindlustusvõtja või kindlustatu kindlustusriskide ülevõtmine ja kindlustusjuhtumi toimumise korral kahju hüvitamine, kokkulepitud rahasumma maksmine või lepingu täitmine muul kokkulepitud viisil.

(2) Kindlustustegevus jaguneb elukindlustuseks, kahjukindlustuseks ja edasikindlustuseks. Kindlustustegevuse liigid ja alaliigid on sätestatud käesoleva seaduse §-des 12–14.

(3) Kindlustusandja on äriühing, kelle peamine ja püsiv tegevus on kindlustustegevus.

§ 3. Edasikindlustustegevus ja edasikindlustusandja

(1) Edasikindlustustegevus on kindlustustegevus, kus edasikindlustuslepingu alusel võetakse üle kindlustusandjale üleantud kindlustusriskid eesmärgiga maksta kindlustusandjale kokkulepitud suuruses hüvitist seoses kindlustusandja ja kindlustusvõtja vahel sõlmitud kindlustuslepingu järgse kindlustusjuhtumiga.

(2) Edasikindlustusandja on kindlustusandja, kelle peamine ja püsiv tegevus on edasikindlustustegevus.

(3) Edasikindlustusandja võib edasikindlustuslepinguga võtta üle ka teisele edasikindlustusandjale üle antud kindlustusriskid (edaspidi *retrotsessioon*) või Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis (EL) 2016/2341 töandja kogumispensioni asutuste tegevuse ja järelevalve kohta (ELT L 354, 23.12.2016, lk 37–85) nimetatud töandja kogumispensioni asutuse pensioniskeemiga hõlmatud isikute ees võetud kohustustega seotud riskid.

[RT I, 28.12.2018, 1- jõust. 13.01.2019]

(4) Eriotstarbeline varakogum on ettevõtja, kes ei ole kindlustusandja, kuid kes tegeleb edasikindlustustegevusega, finantseerides edasikindlustuslepingu alusel üle võetud kindlustusriske võlaväärtpaberite väljaandmise või mõne muu sellesarnase finantsinstrumendi kaudu, ning kellel ei teki tagasimaksmiskohustust enne edasikindlustuslepingujärgse kohustuse tekkimist.

§ 4. Kindlustusandja kõrvaltegevus

(1) Kindlustusandja võib kõrvaltegevusena tegutseda kindlustusandja, krediidasutuse, fondivalitseja või investeerimisühingu agendina, kui see ei ohusta tema finantsseisundit, usaldusväärsust ega kindlustusvõtjate, kindlustatute, soodustatud isikute või teiste isikute huve, kellele ta teenust osutab.

(2) Kindlustusandja peab teavitama isikuid, kellele ta teenust osutab, oma käsundiandjast ning täitma agendina käesolevast seadusest, krediidasutuste seadusest, investeerimisfondide seadusest, kogumispensionide seadusest, väärtpaberituru seadusest, võlaõigusseadusest ja nende alusel kehtestatud õigusaktidest tulenevaid kliendile teenuse osutamise seotud kohustusi, sealhulgas kliendi teavitamise kohustust.

(3) Kolmandate isikute ees vastutab kindlustusandja kõrvaltegevuse eest käsundiandja, kelle nimel ja arvel ta tegutseb. Käesolevas lõikes sätestatud kõrvalekalduv kokkulepe on lubatud üksnes juhul, kui kindlustusandja tegutseb kindlustusagendina ning ta on oma kindlustuse turustamisest tuleneva kohustuse rikkumisega tekitatud kahju hüvitamise tagamiseks sõlminud käesoleva seaduse § 179 lõigetes 1 ja 2 sätestatud tingimustele vastava vastutuskindlustuslepingu või garantiilepingu.

[RT I, 17.11.2017, 3- jõust. 01.10.2018]

(3¹) Kui kindlustusandja pakub kindlustuslepingut kompleksis muu toote või teenusega, mis ei ole kindlustusteenus, kohaldatakse kindlustusandjale käesoleva seaduse §-s 182¹ sätestatud.

[RT I, 17.11.2017, 3- jõust. 01.10.2018]

(4) Finantsinspektsioon võib oma ettekirjutusega kindlustusandja kõrvaltegevuse keelata, kui:

- 1) kõrvaltegevus ei vasta käesolevas paragrahvis sätestatud nõuetele;
- 2) kindlustusandja organisatsiooniline ülesehitus, töökorraldus või töötajate kompetentsus ei vasta sellise teenuse pakkumisele ettenähtud nõuetele.

(5) Kindlustusagendina tegutsemisele kohaldatakse käesoleva seaduse 10. peatükis sätestatud ja investeerimisagendina tegutsemisele väärtpaberituru seaduse 13¹. peatükis sätestatud.

§ 5. Kindlustuse turustamine ja turustaja [RT I, 17.11.2017, 3- jõust. 01.10.2018]

(1) Kindlustuse turustamine on kindlustuslepingutega seotud nõustamine ja kindlustuslepingute soovitamine, ettevalmistamine, sõlmimine ning nende haldamisel ja täitmisel abistamine. Kindlustuse turustamine hõlmab ka teabe andmist ühe või mitme kindlustuslepingu kohta vastavalt kriteeriumitele, mille klient valib veebilehe, rakenduse või muu sellise keskkonna kaudu, kindlustusteenuste pingerea koostamist, hindade ja teenuste võrdlemist ning teabe andmist hinnasoodustuste kohta, kui klient saab sellise protsessi tulemusel otse või kaudselt sõlmida kindlustuslepingu veebilehe, rakenduse või muu sellise keskkonna kaudu.

(2) Edasikindlustuse turustamine on edasikindlustuslepinguga seotud kindlustuse turustamine.

(3) Kindlustuse turustaja (edaspidi *turustaja*) on kindlustusandja ning käesoleva seaduse §-s 174 nimetatud kindlustusmaakler ja kindlustusagent.

(4) Kindlustuse turustamiseks ei peeta järgmisi tegevusi:

- 1) juhuslikult teabe andmist seoses muu kutsetegevusega, mis ei ole kindlustuse turustaja tegevus, kui teabe andja ei astu samme, et aidata sõlmida või täita kindlustus- või edasikindlustuslepingut, ja lepingu sõlmimine või täitmine ei ole tema tegevuse eesmärk;
- 2) kindlustusandja nimel nõuete haldamist ning kahju hindamist ja nõuetele eksperdihinnangu andmist seoses majandus- või kutsetegevusega, mis ei ole kindlustuse turustaja tegevus;
- 3) üksnes andmete ja teabe andmist kindlustuse turustajale kliendi kohta, kui andmete ja teabe andja ei abista muul viisil osapooli kindlustuslepingu sõlmimisel;
- 4) üksnes teabe andmist klientidele kindlustus- või edasikindlustusteenuste või kindlustuse turustajate kohta, kui teabe andja ei abista muul viisil osapooli kindlustuslepingu sõlmimisel.

[RT I, 17.11.2017, 3- jõust. 01.10.2018]

§ 6. Oluline osalus, isiku kontrollitav äriühing, hääleõiguse kuuluvus ja märkimisväärne seos

Käesolevas seaduses lähtutakse olulise osaluse, isiku kontrollitava äriühingu, hääleõiguse kuuluvuse ja märkimisväärse seose määramisel väärtpaberituru seaduse §-des 8², 9, 10 ja 72¹ sätestatust.

§ 7. Emaettevõtja, tütarettevõtja ja konsolideerimisgrupp

(1) Emaettevõtja käesoleva seaduse tähenduses on isik, kes väärtpaberituru seaduse § 10 lõigete 1 ja 2 kohaselt kontrollib vähemalt ühte äriühingut või muud juriidilist isikut (edaspidi *tütarettevõtja*). Emaettevõtja tütarettevõtjate tütarettevõtjaid käsitatakse käesoleva seaduse tähenduses sama emaettevõtja tütarettevõtjatena.

(2) Konsolideerimisgrupi moodustavad käesoleva seaduse tähenduses:

- 1) emaettevõtja koos tütarettevõtjatega;
- 2) emaettevõtja ja tema tütarettevõtjad koos seotud ettevõtjatega käesoleva seaduse § 87 lõike 5 tähenduses;
- 3) äriühingud või muud juriidilised isikud, kes on ühtse juhtimise all sõlmitud lepingu, asutamislepingu või põhikirja sätete kohaselt või kelle juhtimisorganite koosseisu enamuse moodustavad konsolideeritud majandusaasta aruande kinnitamiseni samad isikud.

§ 8. Kaptiivkindlustusandja ja kaptiivedasikindlustusandja

(1) Kaptiivkindlustusandja on kindlustusandja, kelles ei oma osalust teine kindlustusandja ega selle kindlustusandjaga samasse konsolideerimisgruppi kuuluv ettevõtja ning kes võtab kindlustuslepingu alusel üle üksnes temas osalust omava ettevõtja või temaga samasse konsolideerimisgruppi kuuluva ettevõtja riske.

(2) Kaptiivedasikindlustusandja on edasikindlustusandja, kelles ei oma osalust teine kindlustusandja ega selle kindlustusandjaga samasse konsolideerimisgruppi kuuluv ettevõtja ning kes võtab edasikindlustuslepingu alusel üle üksnes temas osalust omava ettevõtja või temaga samasse konsolideerimisgruppi kuuluva ettevõtja riske.

§ 9. Kindlustusrisi asukohariik

(1) Kindlustusrisi asukohariigina käsitatakse käesoleva seaduse tähenduses riiki, kus:

- 1) asub kindlustatud kinnisasi või ehitis või ehitis koos sisustuse ja seadmetega, mis on kaetud ehitise kindlustuslepinguga;
- 2) sõiduk on kantud registrisse või
- 3) on sõlmitud reisiteenusega seotud riske hõlmav leping kestusega kuni neli kuud.

(2) Lisaks käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 2 sätestatule käsitatakse kindlustusrisi asukohariigina ka riiki, kuhu toimetatakse või on toimetatud maismaasõiduk Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/103/EÜ mootorsõidukite kasutamise tsiviilvastutuskindlustuse ja sellise vastutuse kindlustamise kohustuse täitmise kohta kodifitseeritud versiooni (ELT L 263, 07.10.2009, lk 11–31) artikli 15 lõike 1 kohaselt.

(3) Kõikidel käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestamata juhtudel käsitatakse kindlustusrisiki asukohariigina riiki, mis kindlustusvõtja andmetele tuginedes on lepingu sõlmimise hetkel:

- 1) füüsilisest isikust kindlustusvõtja elukoht või
- 2) juriidilisest isikust kindlustusvõtja kindlustuslepinguga seotud tegevuskoht.

§ 10. Kindlustusandja ärinimi ja kaubamärk

(1) Kindlustusandja ärinimes peab sisalduma sõna „kindlustus” eesti keeles või võõrkeeles.

(2) Sõna „kindlustus” nii liitsõnana kui ka liitsõna osana ja selle võõrkeelseid vasteid tohib oma ärinimes või kaubamärgis kasutada üksnes kindlustusandja või äriühingust kindlustusagent, kui käesolevas seaduses ei ole sätestatud teisiti.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatu ei laiene mittetulundusühingule, mille liikmed on üksnes kindlustusandjad või kindlustusagendid või mille tegevuse eesmärk on üksnes kindlustusvõtjate, kindlustatute või soodustatud isikute huvide kaitse.

§ 11. Kindlustusandjana ja edasikindlustusandjana tegutsemine

(1) Eesti kindlustusandja võib tegutseda ainult aktsiaseltsi, Euroopa äriühingu, tulundusühistu või Euroopa ühistuna.

[RT I, 20.02.2019, 2- jõust. 02.03.2019]

(2) Kindlustusandja suhtes rakendatakse äriseadustikus, tulundusühituseaduses, Euroopa Liidu Nõukogu määruse (EÜ) nr 2157/2001 „Euroopa äriühingu (SE) põhikirja kohta” rakendamise seaduses ja Euroopa Liidu Nõukogu määruse (EÜ) nr 1435/2003 „Euroopa ühistu (SCE) põhikirja kohta” rakendamise seaduses sätestatud käesolevast seadusest tulenevate erisustega.

[RT I, 20.02.2019, 2- jõust. 02.03.2019]

(3) Kindlustusandja võib äritegevusena tegeleda üksnes kindlustustegevuse ja edasikindlustustegevusega, teha muid nende tegevustega otseselt seotud tehinguid ja toiminguid, kui need abistavad või täiendavad vahetult põhitegevust, ning tegeleda käesoleva seaduse §-s 4 nimetatud kõrvaltegevusega.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatu ei mõjuta kindlustusandja tehingute ja toimingute kehtivust.

(5) Edasikindlustusandja võib tegeleda üksnes edasikindlustustegevusega, teha muid otseselt sellest tulenevaid tehinguid ja toiminguid, kui need abistavad või täiendavad vahetult põhitegevust, ning tegeleda käesoleva seaduse §-s 4 nimetatud kõrvaltegevusega. Lisaks võib edasikindlustusandja täita samu ülesandeid ja tegeleda samade tegevustega nagu käesoleva seaduse § 87 lõikes 6 nimetatud kindlustusvaldusettevõtja.

(6) Käesoleva paragrahvi lõikes 5 sätestatu ei mõjuta edasikindlustusandja tehingute ja toimingute kehtivust.

§ 11¹. Kindlustusühistule kohaldatavad erisused

(1) Tulundusühistuna tegutsev kindlustusandja (edaspidi *kindlustusühistu*) asutatakse määramata tähtjaks.

(2) Kui kindlustusühistu kavandata tegevus näeb ette võlaõigusseaduse §-s 520 sätestatud kohustusliku vastutuskindlustuse pakkumise, ei tohi kindlustusühistu põhikirjaga ette näha tingimusi, mis piiravad kindlustusvõtja õigust sõlmida kindlustusühistuga kindlustusleping, kui kindlustusvõtja vastab tüüpitingimustes ettenähtud tingimustele.

(3) Kindlustusühistu peab lisaks tulundusühituseaduse § 7 lõikes 1 sätestatule esitama äriregistrile esitatavas avalduses krediidiastutuse või makseastutuse teatise osakapitali sissemaksmise kohta.

(4) Äriregistrisse kantakse lisaks tulundusühituseaduse §-s 8 nimetatud andmetele kindlustusühistu osakapitali suurus.

(5) Kindlustusühistu avalikustab kindlustusühistu põhikirja oma veebilehel.

(6) Kindlustusühistule ei kohaldata tulundusühituseaduse § 1 lõike 2 kolmandas lauses ning §-des 34, 36 ja 37 liikme vastutuse kohta sätestatud.

(7) Kindlustusühistu liikmel on õigus kindlustusühistust välja astuda, kui tal ei ole kindlustusühistu ees täitmata kohustusi.

(8) Kindlustusühistu näeb põhikirjaga ette, et liikmesuse lõppemisel ei maksta liikmele hüvitist või pikendatakse tulundusühituseaduse § 33 lõikes 3 sätestatud väljamakse tegemise tähtaega, kui pärast väljamakse tegemist ei oleks kindlustusandja omavahendid ja põhiomavahendid piisavad käesoleva seaduse ning selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud nõuete täitmiseks.

(9) Kindlustusühistu reservkapitali suurus peab olema vähemalt üks kümnendik osakapitalist, kui põhikirjas ei ole ette nähtud suuremat määra. Igal aastal kantakse reservkapitali vähemalt üks kahekümnendik puhaskasumist, kuni reservkapital saavutab ettenähtud suuruse.
[RT I, 20.02.2019, 2- jõust. 02.03.2019]

§ 12. Kahjukindlustuse liigid ja alaliigid

(1) Kahjukindlustuse liigid on:

- 1) õnnetusjuhtumikindlustus;
- 2) haiguskindlustus;
- 3) maismaasõidukite kindlustus;
- 4) raudtee veerevkoosseisu kindlustus;
- 5) õhusõidukite kindlustus;
- 6) veesõidukite kindlustus;
- 7) transporditavate kaupade kindlustus;
- 8) tulekindlustus ja loodusjõudude kindlustus;
- 9) muu varakindlustus;
- 10) mootorsõiduki valdaja vastutuskindlustus, sealhulgas kohustuslik liikluskindlustus;
- 11) õhusõiduki valdaja vastutuskindlustus;
- 12) veesõiduki valdaja vastutuskindlustus;
- 13) tsiviilvastutuskindlustus;
- 14) krediitkindlustus;
- 15) garantiikindlustus;
- 16) finantskahjude kindlustus;
- 17) õigusabikulude kindlustus;
- 18) abistamisteenuste kindlustus.

(2) Tulekindlustus ja loodusjõudude kindlustus ei hõlma käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 3–7 nimetatud vara kindlustamist.

(3) Muu varakindlustus hõlmab käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 3–7 nimetatud vara kindlustamist külma- ja rahekahjustuste, varguse ning teiste punktis 8 nimetatud riskide vastu.

(4) Tsiviilvastutuskindlustus ei hõlma käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 10–12 nimetatud sõidukite vastutuskindlustust.

(5) Abistamisteenuste kindlustus hõlmab viivitamatu abi kättesaadavaks tegemist isikutele, kes satuvad kindlustuslepingus sätestatud juhtudel ja tingimustel raskustesse reisides või oma kodust või alalisest elukohast eemal olles. Abi andmine hõlmab rahalist või mitterahalist hüvitamist, kuid ei hõlma sõiduki korralist hooldust, sealjuures müügijärgset tehnilist hooldust, abile viitamist ja selle vahendamist.
[RT I, 17.11.2017, 3- jõust. 27.11.2017]

(6) Käesolevat seadust ei kohaldata abistamisteenusele, mis vastab Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/138/EÜ artiklis 6 sätestatud tingimustele.
[RT I, 20.02.2019, 2- jõust. 02.03.2019]

(7) Kahjukindlustuse liigid jaotuvad käesoleva seaduse lisas sätestatud alaliikideks.

§ 13. Elukindlustuse liigid

(1) Elukindlustuse liigid on:

- 1) kindlustus surmajuhtumiks;
- 2) kindlustus üleelamistähtajaks;
- 3) kindlustus surmajuhtumiks ja üleelamistähtajaks;
- 4) annuiteet;
- 5) õnnetusjuhtumikindlustus lisakindlustusena;
- 6) haiguskindlustus lisakindlustusena;
- 7) sünnikindlustus ja abiellumiskindlustus;
- 8) investeerimisriskiga elukindlustus;
- 9) katkestamisõigusega pikaajaline haiguskindlustus;
- 10) tontiin;
- 11) kapitali kogumise tegevus;
- 12) tööandja pensionifondi valitsemine;
- 13) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/138/EÜ artikli 2 lõike 3 punkti b alapunktis v nimetatud tegevus.

(2) Annuiteedi all mõistetakse elukindlustust, kus kindlustuslepingu sõlmimisel lepitakse kokku hüvitise perioodiline väljamaksmine. Kindlustustegevust, mis hõlmab kogumispensionide seaduse 2. peatüki 8. jaos